

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ad Pavlinae Doctrinae Studium Adhortatio - Cod. Karlsruhe 387

**Melanchthon, Philipp
Paulus <Apostel, Heiliger>**

[Basileae], [1520-21]

VD16 M 2416

Philipp Melanchthon: Argumentum in Epistolam ad Collos [Handschrift]

[urn:nbn:de:bsz:31-46280](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-46280)

Argumenta in Epistolam ad Collos:

per Q: ac: paulus ubiq: est sui similis

III.

Quinque idem tibi omnes pauli rpte docent, in
 in singulis, singuli sunt loci qui potiss: eminent
 & prepolent, Collassus in vero Ep'ta tres locos com-
 plectitur Evangelium, Doctrina Christiana p'p' &
 p'p'entes: i. admonitions moru, Sicut sunt & in
 alijs epistolis copiose tractari duo loci, Vis Evangelij
 & p'p'entes moru, Sed cu de doctrina Christiana
 p'p'ce alias mentas, hic copiosissime destruit, quas
 doctrinas, & quom ob causam Christiane homo n:
 morari debent, primum itaq: de vi Evangelij destruit,
 nempe quod sola fides in Christu iustificet, dem
 cu impossibile sit Evangelij intellectu adeoq: Christi
 opinionem puram colitari, si admiscerantur doctrina
 humane Evangelio, ideo solliciti imbet sanctor ut
 & hanc doctrinas fallant. Sicut videmus vero
 seculo observatu Evangelium qz humanas doctrinas
 recipimus, Evangelium docet petra p'p' condonari
 si credas in Christu, Sophista docet petra no condo-
 nari p'p' si per satisfactionem, Evangelium docet non
 vinci petra nisi fide in Christu, Sophista docet
 humanis conatibus vinci posse petra, Et sic de alijs

multa, E quibus licet estimare q̄ non conueniat Eni
gelio cū humanis doctrinis, postremo addit p̄uantes
parentis uerū, Sic u: solet eos qui uim iustitiam
se per fidem adhoritari, ad bonam conuersatione &
officia charitate

Colossis uerō continuo phrygiae uō procul a Castro Humi
uide phi: u: ca: 32 in deseru: phrygiae, Idem u: 3
ca: 2: p̄dicit, Colossus Humi in quod Latinos greci
lapides exterruntur, Iudem Strabo Geogra: l. 12:
inter Laodicea finitima Colossorum quorū: m̄tiorū fecit
Laodicea oppidu est phoenice uide pau:

Contra Pseudapostolus dictū qui uō uocari usurpat
uim Apostolica
Sancti .i. Marti Chri sanctificati fidelib: .i. credentibus
in Chri

Prima parte gratulatur Coloss: quod Enim: cognouit
Euangelium ueritate βmo dicitur qz ueraces credentes facti
de salute qz saluati eruditi

Sūma Chriani uite, principium & finis est cognoscere dei
Den̄ n̄r̄ cognoscere est credere seu f̄ fidē in corde com
prehendere, imo sentire eius bonitate & de illa gaudere
Sic Huius: 31 Omnes cognoscent me qz p̄p̄uabor iniqui
tati eorū, Rursus Huius: 9 Non gloriatur sapiens in
sapientia sua, nec fortē in fort: sua nec dicit in diuersis
suis Sed in hoc gloriatur q̄ gloriatur scire & nosse me
fides est cognoscere Christi q̄ credens condonata ē nobis
oia p̄ta p̄ra

p[ro]bat Apostolus Galas: gratia id est remissionis peccatorum
 : pacem que est fructus remissionis, ut promittit
 nobis condonant deus peccata, illuc dat nobis pacem
 id est gaudium beatitudinis, et consequens talis est
 affectus ut nec a carne accipi possit.

p[ro]bat est homo ingratum, & fallax, docet in p[ro]bat
 suo conari se posse bonum fieri, quod fieri non potest,
 Nam, ubi in peccatum videtur bonum viri sacra-
 tis, tunc est plene impius & tranquillitatis
 amicus.

Cognoscere Christum est comprehendere Christum in seipso
 ut certe sentit Christum in seipso, quod est seipsum
 minus.

oſſia ad ſp̄m pertinet, ſuavis ad opa externa
refertur

Caput eſt diſtillare ſp̄us vitalis in membra corporis
ut dicitur Medici, Sic Chriſtus diſtillans ſum̄ ſp̄m
inſignem fortitudinis in nos, immutat corpora nra
hoc nre papae nre ulla creatura p̄t, q̄ n̄
eſt caput Eccleſiae papae, ſi eſt caput, eſt
abſq; cerebro & vita

paulo huc vocat hanc ſum̄ ſp̄m dei, ex hoc
dicitur i. hoſtem in matre, p̄nne extra ſp̄m
& dei gratia nihil valeret hanc nre
Gloria vultu nre facit nos viphondibus & accipit
Gloria vultu Chriſti facit nos ſanctos

Cognoscere
vel hylarum

Amor:

Amor, hylarum
illud ut p̄
tunc nre

vultum

Cognoscere

Collaſſerunt

Eodem q̄

ut vultum

q̄ vultum

hylarum

Cognoscere per veritatem & fidem no simulata illa
vel historica, B per ea q̄ perfundit spiritus corda Duplex
cognitio

Amor n: hic qui spiritum constat firmior est de stabi
lor, reliquum vero benevolent genus, sunt natura sit
illud ut pater in filios, sunt ex amicitia & amoru
comitibus quales it̄ solet inter amicos, instabilis &
imperfectum est

Gratulationum subiect Imprecationis, optatq: profectio
Colloquuntibz

Eandem est sent̄ q̄ est in Ro. ca: 12 Ut cognoscatur que
sit voluntas dei beneplacita, Nam cu respicit nos deus
q̄ voluntate & gloria nra, opus habemus spiritum
discernenti de voluntate nra & divina

Injuxta potuerunt

Consolatio & simul vis Evangelij, nempe Christi contra
ut potuerunt ut se3 potentes sunt adversus Carnem
Mundum & Sathana

Amplius exornat in descriptione Evangelij, Est
aut Evangelium promissa gratia p̄ Christum nulla vis
peccati operu humanoru, ideo dicit gratia agendas deo
quod deliquit in sanctoru sortem

Invenit vocat cognoscit Evangelij, q̄ ubi no est longus
Christi vel spiritus ibi necesse est esse tenebras & erroru

Vocat aut passim Scriptura Christi cognoscit, Lucæ
& Chorm: 4 Deo qui dixit de tenebris hinc spiritum
deservit illi duxerit in cordib: nris ad illuminationem
sententia q̄t̄ dei in factu dei

Regnum filij

Regnare Christum esse Christum unum in nostris membris, cum
non diabolum & mundum & sic est spiritus regni Christi

Imago dei monstrum

Amplificatio beatitudinis Christi que proprie illis p[ro]p[ri]e com-
petit, stabilis aut q[ui]s fidelis, laborat aut hoc
verba multaq[ue] grandiora inveniret in homin[um] p[ro]hibe-
ret obsequia

Hec ad naturam animam Christi p[ro]fert

Hec est omnia in Christo amplificatio, agnoscitur, ma-
nens

Caput Ecclesie

Hec pertinet ad humanitatem Christi

Sicut n[on] Christus omni creaturam p[ro]mouens ita &
p[ro]mouens renovationem creaturam

P[ro]mouens ex mortuis: & 12 resurrexit ex mortuis

Complacuit dixit in morte nostris tribuenda p[ro]p[ri]e

Redit ad Evangelium describendum

Sunt qui in celo & in terra

Ex hoc loco colligitur quidam Angelus quiq[ue] redemptus
est Sed id n[on] efficit, Est n[on] sunt, q[ui] Christus pacificus
nostris conferentibus fecerit nobis p[ar]t[em] in omnib[us] q[ui] sunt
in celo & in terra

Inimicos mente vocat obnoxios affectib[us] imp[er]ator, velut
contemptum dei, ignorantia dei, blasphemia &c

Inexcusabiles sicut, quibus habent peccata in accusari non
 possunt propter fidem in Christum non imputantur

Inexcusabiles sicut quod in scriptura Christum non sit esse
 apostolum & verum Cuius factus episcopus Sancti presbiteri
 h. Augustini

Eccce quid Sacerdotes debet

Comendatio personae suae qua declarat quales sit Minister
 Evangelii, nempe qui fidem suam testatur in signibus
 Christi .i. morte & afflictionibus .i. vocatus
 iuxta dispensationem

Hoc adversus Pseudapostolos dicitur quod non
 sunt Diaconi sed diaconi dei quod non vocati
 & admissa dicitur dicitur & dicitur in morte
 id quod & Origines annuntiat

Quod dicitur afflictionibus Christi

Cum intelligas quasi Christus non suffecerit
 pro omnibus: peccata omnium hominum, Nam hoc supra
 dixerat, Recoluerunt vos in carne corpus sui pro
 morte, ut qui fecit sufficeret nos, Sed Beati
 Christi passiones nostras sunt afflictiones sanctorum,
 Christus inquit sufficit pro omnibus, scilicet, non dum totus
 passus sit, Magna vero solacio est scire quod
 Christo non afflictiones inferri debent, Nam cum verum
 esset & gratificatio sit, Absorptionem id est nos

Non ut sunt palam revelata remissa in Christum
 meruerunt, sed abscondita sunt

Hoc mysterium quod illis traditum erat, Christus est
 p: d: Non dicitur esse glorificatus, sed p: Christum certitudinem
 esse, quod glorificabimini Mysterium huius r: p: q:
 Secundum efficaciam
 Significat se nihil posse p: suam virtute, sed tribuit
 omni efficaciam Christo

CA: SECVN:

Differens iam paulo dogmata, plurimum ergo in Col: aperit
 fundamentum, ut apud eos innotet & acceptior sit
 ομοδοξαίω sicut in modo comento sed etiam vultus deo
 a βιβλαω dicit & vultus pressu vpo, Quorum pressus ut
 p: miter in ebanitate

Vocabulum πλροφορία ad Hebraeos & Ad certitudinem
 fides, vni dicit 1o Rvru q certitudinem fide copm de
 ad Ro: 4 & 14. Certitudo intelligitur Christi & copm
 Χριστο in iuxta humanam tradicione seu p: huius, β
 iuxta Evangelium, Neq: vultus in Evangelio copm
 si p: vultus hoc est p: m & vna copm huius

Hoc est nisi Christo copm in seum via salutis, sed
 quoniam in humanis salutis p: sua opa vultus p: dante
 vultus se frustrari et, cu in p: in debeat
 παρακληω Confobor adhorior, confirmo, solus non
 p: vultus mōsa facit iuxta vna

Elementa vna, vocat non in cōstitutione de vobis
 ex huius seu cōstitutione sicut vltiq, p: m, vultus: Sed
 vltiq, etiam huius dicitur cōstitutione de opib: in ex huius
 intelligitur

Per hoc in scriptis: ut hanc et dicitur. Sic dicitur
 Ego dixi: dicitur ista
 Per in illa habuit de
 Ratione reddat cur non hanc constitutionem: humanam
 construxit. Christum, Estque hic argumentum summa, per
 Christum facti sumus liberi, mortificato veteri hunc, ergo
 nullas oblationes mundi obligari possimus, hoc est quod
 per Christum in satisfactionem sumus et nulla alia re, et
 nullis operibus quorundam satisfactionis per satisfactionem
 Hic excludit umbras Christi. et morte
συνελευθέρωσιν

In alijs non habuit deus spiritualiter hoc est ut natura
 et effectus in Christo, habuit deum et effectus idem
 plane existens natura quod Christus, Hic vulgaris,
 Sicut quod exponit in hoc satisfactionis fuisse in rebus
 extrinsecis et figuratis: Iustitiam vero fidei non extrinsecam
 fuisse iustitiam aut figuratam et intrinsecam consequitur
mortificationem
 propriam carnis et veteri hunc
 Corpus petra et carnis

et dicitur legem et conscientiam, Dicitur itaque: debemus
^{inimicis nostris}
 Χριστοῦ ἡμετέρας et legem divinam manū scriptam, Unde
 debemus et dogmatibus et decreto, iudicio ^{reputante nos}
 Conscientia nostra Lex nostra est affixa cruci ^{vel refragari}

Sicut tropo legem divinam vocat Χριστοῦ ἡμετέρας quoniam
 est inscripta dicitur conscientia, Nam id vocat Χριστοῦ
 ἡμετέρας nostram ipsam conscientiam, deo additum est dogmatibus
 et iudicio opinionem conscientia

Veruatioeiv est aliquid p tempore oñdri

Omnia humana decemur a humano more intellecto
Elementa mudi dicitur

Elegans vñ Nemo vos seducas

Brabeior p̄mitti Certaminis, unde Brabeuō Beat
presum Certaminis, pono metam, scribo metam,
diferendo Formā, Estq: formā a p̄abdos virgula q̄
Fidus gestabans. virgas. hinc Brabeutai qui
F̄sunt certaminib: . abuvobetai alias dicitur, h̄p̄n
tis metam, dispensatores Formarū, Sursus de
Nerom, Luctabatur assidens, nec aliter certamina
Gymnica tota Grecia spectantur, quam Brabeutur
more in stadia hūmī assidens ac si qua parva
longius recessissent in modum manib: suis p̄rabens,
Hinc Katabrabeuō Mabeuōi a inque metam
manfiro, d̄p̄tenti, Hinc Katabrabeutai qui
male d̄p̄tunt nos certantes. Tota vita n̄ra
certamen est quoddam a pugna, ubi nobis assidens
est luctandū cū casus, propterea opus nobis est
tentibus bonis duob: a quib: maxima pars p̄ndet.
Hinc Sparacata quidam d̄p̄ta, So mallo
Ancora Leonē q̄ totū comarū ap̄m, Et
de Romanis dictū est, q̄ duob: vinctis nō ex
erectū

Nemo solus spectare Gymnea certamina ubi
metabatur cursa Antra

καταβραβουται Μαιη & ομψυ Concoctiones
qui transierit nobis Scopos hoc est Christum
Eius unum, ad quod nobis emendati est

Deleus Absolute pontif

Non simpliciter dixit volens humilitate x propro
proposito & bonis ut illi dicitur in concilio, quib:
facillime illudatur ut

Hoc est humilans & sed bono intentione humilitate
τα οδους vult abirens & contemptus pro humilitate
verum, Latini non habent vocabulum proprium quo
posse exprimit quod nostra lingua deo demonstrabit
& humilitate melius esset Modestia vocabulum
Nobis
Vult
Summa

ὑποταξια

Humilitas ad modestiam

Suppositio sunt hodie Germanos
sunt suppositioes quae xpi palam
omnes in, Thracia in qua
nra Turca est & credo duplex
a ὑποταξια dicitur

minimi referunt ut quae
modestia vultu sit, B
q humilitas sit & facta
eum Modestia impud

pur non videt

Significat et qui uultu uisus, non uult aut
haberi pro uisus B pro illusionibus ea quo cum
scriptura non testantur

Caput x Christum qui significat omnia membra & sed
Hoc est deservens a iusticia Christi vel fide, Et non
more se iustificans sed operibus suis

Corpus compactum est per Christum distillatum non solum
vires sui & efficaciam in omnia membra ut sunt spiritus
vitalis congruunt inter se omnia membra corpus. Ita
Christus sui corporis

Itaque si mortui

Proposito superius Argumentum expedit & amplificari
per distributionem

Accedens ad Mortui est expositio non habet opus legit: tenet consequentia
licet quae potest simul inmortum est de hoc est a principio
sunt per
tunc 7 uni capite pariter ad hoc:

Ne utique

Hoc a parte unanimitatis: & per unanimitatis dicit videtur
Sicut: loquuntur quod sunt decessit auerant Christos
ne gustet hoc, ne tangat illud, ne contrectet hoc,
Atque: ut errorumque subigerent velut in Tyrannidem
quos Christus liberos esse voluit

Mortuari est confundi: confusio

Christi resurrectio est

causa effectiva inter

per hunc spiritus sanctum

resurrectionis

Sunt de his superstitiose laborantibus & immutabant corpus
suum, aut immoderate vniuersis confusant, Hung vni
vniuersa extant reliqua habere apud gentes. Sunt et
flapilliferi quos vulgo fratres misericordiae dicunt

Ad explicandam causam

Hoc est ut non indulgentur carni quantum satis
de non admittatur quantum satis est

CA: TER

Secundū membrū distributionis, Resurrexerit iusti
 fuerit, quod igitur opus querere iusticia nris vrb:

Hoc est erigite vos fide, consistite fide & iusticia
 gaudia & p̄paratiōne corā deo

καταπαύεται

Absconditum vitam dicit quod nulla sit externa
 iusticia opm vel iniusticia. Sed sola fides est
 illa iusticia q̄ vivit volus intra Christū condere

Mortificatio

Locus ip̄s h̄g terrens, parvos morū, quas ut
 alias solat doctrina fidei subiecit, eo quod nulla
 p̄nt fieri bona op̄a nisi p̄stent ex fide seu corde
 fide purificato

Cum ubi h̄c mortificari. cū n̄m dicit Mortui
 est, Rūde quod dicit mortui est debet intelligi
 ceptum ēē mortificatiōis, ea enim dicitur absolūto
 cū p̄orsus emortuus h̄ō, sic autē loq̄ solat, Mor
 tuus est q̄ fides ut habeat h̄c p̄ plane mortuus ē
 fides n̄a abscondit p̄m̄ n̄m renūciat peccatis, ut
 sicut mortuus non sentit p̄m̄, ita nec credens
 vide Athanasium in hoc παραρρητικῷ

Nulla rei s̄m confidens neq̄. n̄a deponens am̄
 n̄m q̄ pecuniat deo vocat p̄m̄bus dolorū Burtu
 rem. Nolite mortui, Ad cōtractus p̄m̄nt

Χαρις amor dei, quo amor nobis, nichil tale mirum
 habet, porro χαρις Episcopi Compositum, Quia illi
 ministrant corda, ministrantur dei, primum vero nostri
 cognoscio, sit namq; homo ad imaginem dei purgaturq;
 peccata, fiat servaturq; consecratur, Cum adiste
 spiritus illuminationem reddens spiritum vero qd clamamus
 ἄββα ὁ πατήρ

Ἡεραγωγία ἢ ὁ τῶ λαῶν τῶν ἀδελφείας

ἢ ἢ τῶ λαῶν ἀδελφείῳ

Εὐχαριστήριον est aliquid nominativum & cum gratia
 indunt completum

Ἀποδοτικόν est redemptorium primum, seu Χριστός est
 aliud primum quod datum est & dissolventis nostri
 aliam quod contemplationem.

Αἰτίαι quod φῶς nomen cognoscio Evangelij
 Ἀιτίαι Locis ubi aliquid exprobatum autem
 venditum, Ἀιτίαι in ἢ locis aliquid est
 vendi vel vendendi gratia primum

Ἰπικαβείων hinc coronatus modo a Ἰπικας hanc
 & αὐβείων Coronis, coronato, vincto, Erat in
 grec hinc nos ut hinc coronam coronarentur
 veteris in Apud Ro: laurea, hanc hinc triumphum
 di a baccho inuenta est militibus grec, Alij dicunt
 a Ἰπικα & αὐβείων quoniam solent esse in triumphis

acclamari triumphanti: lo beam, ut confirmatus sonans
gravis. Sed gravis est q̄ triumphans ut sunt forte pro
corū Ethimolozis

Propter quod: apud unum quanta res sunt in triumphis
dicit nobilitas: reges Macedonia, ut Mithridates per/on
Macedonum regem Inguiritham, Tibery duas reges per
manus, In unum cu Choro in triumphu duxit
oēs priores domum. Ideo q̄ debetum premantur
confutemur, sciat omnes per Choro ademptu esse
nobilitat: esse quod hostem tuentur, sunt audaces
animos: q̄ omni hostem infestum

περι Χοράδους νεφεριον principes certaminum dicit
et ut illi περι Χοράδους legumlatores

In secunda ad Thessa: ubi de hōe hystorico dicit,
Verissimum videtur nra tempora tūm ἐπιχειρ
νοησῆσαι. Creta Candia est

ἐλέγχω palam et evidenter iunio Ad Titum
αυτοπράτοι: qui in ordines regi nō pōt
ἀρραπαταί Μανειν seductores
iva σωφρονίσαι das in ὅς ὅτιας ἔβην fuerū
μεθοδεύειν ἀδωμι aliquo ex infidelis
θεσμος Impetus animi ὁμοεισῆ ad unum et
ἐστρατησεν

Dextera societas dextera socias, Carbonis ignis
Carbonis ignis

δοκούντες magni existimationis prope dūm
Euryphodes in Hecuba

Stamus Ep̄ta Gala

Christiani libri Iouis a Lepibus
pocata in Christi translata

Oia opera ista deo placent

Coronis mala

Nemo damnatur propter facinora q̄tūm

Nemo saluatur propter maxima opera, q̄
sunt bona

De credentibus loquor

Αιολοβιουος λογισμο ^{ταπεινωσεως} α εχ

προδουση α μαριανθη

Reprobū induam

salvati opinionem

Adulterium omnium

Adeo ut carerent sensu coi

καρδιαναστα

Ητιη λεβατην

αδελφειν δεχης οculus

μαρτιν

τακταριον βρητη που ιδεις ητ εν αμαρ. διουβ

πυτιαν βρητη η τον βασην οβισταρι αφηνη

υποχαλειον κισβηλον

substanti ^{adulterium}

ματαιοισι βρητων

κατακλους διητηρησι

θεοσεβεις ιουδα

ητιησ διη, οφορις διη

αλαζονας σαφισος

αουατος ηνι βρητη

μαρτιν

αφοροι μαρτυ

αασουδοι ηδημαρ

επερη θανος υπερηθ θανιος

αφρηνη

αφρηνη

αφρηνη

αφρηνη

αφρηνη

αφρηνη

αφρηνη

αφρηνη

